UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Xviij. oste[n]dit q[uod] p[ro]uinciali co[n]cilia nihil g[e]n[er]al[ite]r possunt [con]stituere, ideo co[n]seque[n]ter declarat ad q[uo]d sint vtilia: [et] quotie[n]s in anno, [et] q[uod] te[m]pore ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

natē epiſcopum Mediolanē-ſem ſubſcripſiſſe ⁊ reſpondiſ-ſe legitur: ex quo et ſedis pre-rogatiuam ante eum habere colligitur.

It enim Gregorius Siagrio epō Auguſtudunenſi.

Epiſcopos ſm ordinationis ſue tēpus[a] ſiue ad conſedendū in cōcilio, ſiue ad ſubſcribendū, vel in qualibet alia re ſua attendere loca decreuim⁹: ⁊ ſuoꝝ ſibi prerogatiuam ordinum vendicare.

Uerum tēpus ordinationis nō ad eccleſias, ſed ad ꝑſonas refertur: ſicut ex cōſuetudine cardinaliū ſctē romane eccleſie et ep̄oꝝ vniuſcuiuſq; prouincie euidenter apparet.

¶ Diſtinctio.xviij.

Epiſcopoꝝ[b] igitur cōcilia (vt ex premiſſis apparet) ſunt inualida ad definiendū, ⁊ ad cōſtituendū[c]: non autem ad corrigēdum. Sūt enim neceſſaria epiſcoporum cōcilia ad correctionē, ⁊ ad exhortationem: q̄ etſi non habent vim conſtituendi, habent tamen authoritatem imponendi ⁊ indicendi quod alias ſtatutum eſt: ⁊ qđ generaliter ſeu ſpecialiter obſeruari preceptum eſt.

Ex Gabilonēſi cōcilio. ca. vj.

Palea.

Placuit vt conſeruato metropolitani primatu ceteri epi ſm ſue ordinationis tp̄s alius alij deferat locū.

Unde Leo papa Anaſtaſio Theſſalonicenſi epiſcopo.

¶ Bini conuētus ꝑ ſingulos annos ab epis celebrentur.

De concilijs aūt epiſcopalibus nō aliud indicimus, q̄ꝫ qđ ſācti patres ſalubriter ordinauerūt: vt. ſ. bini[d] conuentus ꝑ annos ſingulos habeant̄ in quibus de oībus[e] querelis q̄ īter diuerſos eccleſie ordines[f] naſci aſſolēt, iudicetur: ac ſi forte īter ipſos qui preſunt, de maioꝝb⁹ peccatis naſcit̄ (quod abſit) cauſa que prouinciali examine nequeat definiri: fraternitatē tuam de totius negocij qualitate metropolitan⁹[g] curabit inſtruere[h]: vt ſi corā poſitis partibus nec tuo fuerit res ſopita iudicio, ad noſtrā cognitionē q̄cquid illud eſt transferatur.

Item ex Niceno concilio.

¶ Quo tēpore concilia epoꝝ ſunt celebranda.

Habeatur ſemel cōciliū ante dies quadrageſime[i]: vt oīb⁹ (ſi que ſunt) ſimultatibus[k] amputatis, mūdum ieiunium et ſolenne deo poſſit offerri. Secūdū vero agatur circa tempus[l] autumni.

Itē ex Antiocheno concilio.

---

a ¶ Epiſcopos. ¶ Tēp⁹. Sn̄ale eſt ꝙ qui prius dignitatē receperūt, preferendi ſunt alijs: vt. lxxiiij. diſt. ep̄oꝝ. et. lxxv. diſt. c. vlti. et extra de maio. et obe. ca. j. quonīā ille gradu ceteros antecedit quem labor prolixior et ſtipendia longiora fecerunt anteire: vt. C. de of. ma. offic. l. nemo. niſi aliquis recepit dignitatē a principe. ille enim ꝓponitur alijs: vt extra de maio. et obe. per tuas. ⁊. ff. de albo ſcri. l. ij. et niſi ſint loco metropolitani, vel alicuius maioris dignitatis: qui licet ſint poſterius ordinati, tamen preponūtur alijs: vt hic i palea. placuit. di ſtin. proxi.

Epiſcoporum. ¶ Hec di. diuidit̄ in tres partes. In prima probat ꝙ concilia epiſcoporū debent fieri bis in anno: et hoc probat per ſex canones: qđ tamē correctum eſt. Secūda ibi, quoniam quidē. Tertia ibi, et ſi. ¶ Caſus. Dictū eſt ſupra ⁊ oſtēſum ꝙ epi nō poſſunt celebrare concilia ſine licētia romane ſedis in quibus aliquid generaliter definiāt vł ſtatuant: ad correctionē tamen cōcilia celebrare, et indicere que iam ſtatuta ſunt generaliter vł ſpecialiter poſſunt.

b ¶ Epiſcoporū. Hic ītitulat̄. xviij. di. In proxima diſtin. magiſter oſtēdit ꝙ prouincialia cōcilia nihil generaliter poſſūt cōſtituere: ideo cōſequenter oſtendit ad quid ſint vtilia. addit etiā quotiens in anno, ⁊ quo tempore anni, ⁊ cuius authoritate ſint celebranda: et ꝙ metropolitanus nihil debet exigere ab epiſcopis conuenientibus ad conciliū. addit de pena epiſcopi qui vocatus ad ſynodum non venit. In fine dicit ꝙ infra ſex menſes debet epiſcopus indicare ſuis ſubditis ea que in concilio acta ſunt. Lau.

¶ Conſtituendum. Illud non eſt verum: quia epiſcopi bene poſſunt condere canones epiſcopales, et archiepiſcopus prouinciales: quia quilibet populus et quelibet eccleſia ſibi poteſt ſtatuere aliquod ius: vt. ſ. diſtin. j. ius ciuile. et. viij. diſtin. que contra. ⁊. xj. diſtinct. catholica. et. xij. diſtinc. illa. et de conſe. diſtin. iij. c. j. et extra de fer̄. conqueſtus. ſed de maioribus negocijs non poſſunt aliquid ſtatuere: vt hic, et. xij. diſtinc. preceptis. vbi de hoc.

De concilijs. ¶ Caſus. In hoc ca. ſtatuit Leo vt concilia epiſcoporum fiant bis in anno: et ibi clericorum queſtiōes dirimantur: et ſi ibi dirimi nō poſſunt, referantur ad primatem: et ſi nec ibi poterunt terminari, ad ſedem apoſtolicam referant̄.

d ¶ Bini. Hoc corrigitur. j. eo. quoniā. et extra de accu. ſicut olim.

e ¶ De oīb⁹. Ad eos ſpectantibus.

f ¶ Ordīes. id eſt laicos vel clericos loquit̄ primati vel patriarche.

g ¶ Metropolitanus. Nota ꝙ in magnis negocijs ſemper conſulet archiepiſcopus ſuū primatem: vt hic, et lxv. diſtin. de perſona. et. vj. q. iiij. ſi int̄ epiſcopos. Itē habes hic ꝙ p̄mas non debet intereſſe concilio metropoli. et. xcij. diſtin. ca. penult. et. xj. q. j. ſi clericus aduerſus.

h ¶ Inſtruere. Ergo iudex a quo appellatur poteſt inſtruere iudicem ad quem appellatur: et eius cauſaꝫ quare non recipit eius appellationē et exemplum ſibi reddere debet: vt ff. de appel. recip. ſciendū. nō tamen tanq̄ꝫ teſtis: vt. ij. q. vj. ſtatuendum.

i Habeatur. ¶ Dies quadrageſime. In ſeq. capi. dicitur ꝙ poſt tertiam hebdomadam paſche: ſꝫ iſte canon preiudicat illi: quia iſte canon eſt niceni concilij vel loquitur ſecundum diuerſas conſuetudines. xvj. diſtinctio. capi. vj. verſi. j. argu. lxxvj. diſtinctio. vtinam. Archidia.

k ¶ Simultatibus. Simultas eſt odium priuatum. lxv. diſt. ca. iij.

l ¶ Circa tempus. Idibus octobris: vt. j. ca. ſeq.

Ordo inter bnficiatos.

Contra. xvj. di. ſexta ſynodus. v. prima annotatio. vbi de hoc. Archi.

ſ. ps.

Z. diſ. proxi. c. cōcilia. ſm h. vt. ſ. e. c. j. ij. et bi. querit. t. c. q̄m.

Eccl'ia q̄libet pōt ſibi c. ius ſtatuere.

Prias i concilio archiepi non dꝫ intereſſe.

Et h⁹ p appellatione vel conſultationem vł q̄rimoniam.

Sub. qđ inter alia primatum obtinet xv. diſt. c. j. ⁊. ij.

¶ Ad moꝝ correctionē, et cō trouerſiaꝝ diſſolutionem bis in anno epale concilium fiat.

Propter eccleſiaſticas cauſas et q̄ exiſtūt controuerſias diſſoluēdas: ſufficere nobis viſum eſt bis in anno ꝑ ſingulas ꝓuincias epoꝝ cōciliū fieri. Semel quidem poſt tertiā hebdomadā paſchalis ſolēnitatis: ita vt ī quarta hebdomada que ſequitur, ⁊ in medio temporis inter paſcha et pentecoſtē conciliū compleatur. Admoneant[a] autē comprouinciales epiſcopos hi qui in amplioribus ciuitatibus, id eſt metropolitanis degunt.

¶ Secundū vero conciliū idibus[b] octobris habeat̃: q̄ dies apud grecos hyperberetei mēſis[c] decimus inuenit̃. In ipſis aūt cōcilijs ⁊ pſbyteros ⁊ diacones preſentes eſſe oportet: et oēs[d] quotquot ſe leſos exiſtimāt, ſynodicā expectare ſn̄iam: nec liceat aliquibus apud ſemetipſos cōcilia[e] ſine metropolitanorum ⁊ epoꝝ conſcientia et cōſenſu facere: quib⁹ et de oīb⁹ cauſis[f] cōſtat eſſe ꝑmiſſum iudiciū.

Itē ex cōcilio Laodicēſi.

¶ Semetipſos accuſant q̄ vocati ad ſynodum venire contemnunt.

Non oportet vocatos epos ad ſynodū cōtēnere venire, ſʒ adire debere: et aut docere aut doceri[g] q̄ ſunt ad eccl'ie ceteroꝝq̄ correctionē vtilia: quod ſi contēpſerint ſeipſos videntur accuſare[h]. niſi forte ire non poſſint.

Item ex concilio Calced.

¶ Corripiant epi q̄ ad concilium vocati venire recuſant.

Peruenit ad noſtras aures ꝙ in ꝓuincijs cōſtituta epoꝝ cōcilia minime celebrētur. hoc ex eo ꝓbat̃ ꝙ multe[i] q̄ correctione opus habēt eccl'iaſtice res negligant̃. Statuit ergo hec ſcta ſynod⁹ ſc̄dm regulas patrū bis in anno in vnū cōuenire ꝑ ſingulas prouincias epos: vbi ſingula que emerſerint corrigantur. Qui vo noluerint cōuenire epi cōſtituti in ſuis ciuitatibus, et hoc maxime cum ſui corporis ſanitate ſint conſiſtētes: cum etiā ab oībus alijs vrgētibus neceſſitatibus[k] et inexcuſabilibus negocijs ſint liberi: licere eos fraterne charitatis cōmonitionibus corripi.

Item ex. vij. ſynodo.

¶ Canonicas non iacceat penis metropolitanus qui ſaltē ſemel in anno celebrare concilium negligit.

Quoniam quidem regula eſt que dicit bis in anno per ſingulas ꝓuincias

---

a ¶ Propter. ¶ Admoneant. i. cōuocent. vel ꝓprie: ⁊ ſic eſt argu. ꝙ mora pōt purgari: lʒ certus dies ſit appoſitus: al's quare admonerētur? ſic. j. e. diſtinc. quoniā. ⁊ ex̄ de cōceſ. prebē. ⁊ eccle. non va. qr diuerſitatē. ⁊. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. j. §. licet aūt. Arg. contra extra de elec. cum in cūctis. Arg. contra. vij. q. j. preſentiū. ⁊. xx. q. ij. puella. ⁊. C. de cōtrahē. ſtipu. magna. ⁊ ex̄ de do. et contuma. cum dilecti. Solu. vbi dies prefigit̃ a canone, mora pōt purgari. ſec⁹ ſi ab hoīe ꝑfigitur dies arg. ff. de arb. ſi cū dies. §. vlti. ⁊. l. celſus. Jo. Sʒ hoc nō eſt verū: vt ex̄ de ſup. neg. pre. lʒ ibi dici videt̃ ꝙ mora purgari non poſſit ſed certe noua decre. dicit ꝙ in ſolutione pēſionis mora itra breue tempus poſſit purgari: vt ex̄ de loca. c. vlti. ſed illa loquitur in alio caſu q̄ decreta. licet. Uel dic ꝙ illa corrigit decre. licet. Bar.

b ¶ Idibus. Hoc falſum videt̃: quia idus ſemper eſt in. xiij. die. vel. xv. ſc̄dm ꝙ none precedūt. ſi eīn mēſis habet q̄tuor nonas, ſunt idus. in. xiij. die. ſi vero ſex nonas, ſunt in. xv. die. Et ita idus nūq̄ ſunt in. x. die. verum eſt apud nos: ſʒ apud grecos bene eſt in. x. die. Dicunt quidam, ꝙ idus quādoq̄ dicitur large: vt hic: ſcilʒ totū illud tēpus ex quo poſt nonas ſtatim incipiunt cōputari: vt cū dicitur. viij. idus. vij. idus. ⁊ ſic deinceps. nam in principio menſis dicitur calende. deinde. iiij. vel. vj. nonas. deinde terminatis nonis dicitur. viij. idus. vij. idus. quare ergo dicitur ꝙ ſit decimus? Sed dicas ꝙ hic vocat hoc nomine idus quēlibet diem qui eſt inter illos dies qui dicuntur idus: non vltimum diem illoꝝ, qui proprie et abſolute dicitur idus. Alia expoſitio que fit hic, non valet.

c ¶ Hyperberetei menſis. id eſt octobris.

d ¶ Et omnes. et pro id eſt. al's ſi omnes debent cōuenire de prouincia: quare eps referaret eis oīa ea que fierent in ſynodo: vt. j. ca. decernimus.

e ¶ Concilia. Prouincialia: qr quilibet eps irrequiſito metropolitano poteſt facere concilia epiſcopalia: vt. xxxviij. diſtin. quando.

f ¶ Cauſis. que ad ſtatum prouincie ſpectant.

g ¶ Non opʒ. ¶ Doceri. lʒ enim non debeant indigere doctrina: vt. j. q. vij. conuenientibus. tn̄ diſcere debent. xxiiij. q. iij. ſi habes. Lau.

h ¶ Accuſare. id eſt debent excōicari: vt. ij. q. vj. q̄ſq̄s probatus.

Peruenit. ¶ Caſ⁹. Quidam epi cōcilia nō celebrabāt: quare ſtatutū fuit in ſynodo vt bis in anno epoꝝ cōcilia celebrent ad correctionem eoꝝ q̄ fuerint emendanda. Statuit etiā ꝙ oīnes epi ꝓuincie interſint: niſi neceſſitate aliq̄ excuſent̃: alioquin corripiantur.

i ¶ Multe. Arg. ꝙ ꝑ ſequētia intelligunt̃ ⁊ preſumūtur precedētia. nā ſi quis ab hereticis ꝑ violentiā tractus fuerit, et per mēſem ſteterit cū eis, preſumit̃ non tractus: vt. j. q̄. j. cōſtat. Item arg. cōtra prelatos et vitijs ſubditoꝝ: et contra magr̄os et vitijs diſcipulorū: vt. xxviij. diſt. puſq̄. et. xxij. q̄. ij. q̄d aūt ait. liij. diſt. legē. xij. q. ij. quatuor. xlviij. di. multis. xxxiij. q. j. cum per bellicam. ⁊. C. de adul. ſi qui.

k ¶ Neceſſitatibus. Que neceſſitas excuſet, habes de cōſe. diſtin. iiij. hi qui. Item ſi quis propter tempeſtatem vel flumen vel qr vocatus eſt ad teſtimoniū vel ad dignitatem: vel ſi incipit abeſſe cauſa reipubli. vel ſi domeſtico funere impeditur: vel ſi maius negocium ipſum trahit, excuſatur: vt. ff. ſi quis cau. l. ij. §. j. et. ij. et. l. iiij. et. ff. ex quibus cau. maiores. item hi. vel ſi ad maius tribunal vocatus eſt: vt. ff. de re iudi. contra pupillum. §. his qui. Item timor hoſtium. extra de appel. ex parte.

Quoniā quidē. ¶ Hec eſt ſecūda pars huius diſtin. in qua probat ꝙ ſufficit ꝙ ſemel in anno fiat prouinciale concilium. Jo. de fan. ⁊ ꝙ ſingulis annis conciliū ꝓuinciale debeat celebrari, ponit̃ ſub ꝑcepto. Archi.

¶ Caſus. Hoc ca. diuidit̃ in duas partes. In pῑma dr̄ ꝙ

Ad eſt adiectio diei nō facit aliquē eē ī mora. Lau.

Uide ī hūc locū Joā. bapti. piū annotatioonū poſterioꝝ c. lxv.

Calende, none, et idus.

vt laurenti⁹.

de h⁰. j. eo. c. pe. lau.

antiqua regula precipiebat ſynodum bis in anno celebrari. Sed q̄ hoc difficile erat, ideo ſexta ſynodus ſtatuit ſemel in anno fieri. Princeps vero q̄ hoc prohibuerit, excōicet̄: ⁊ metropolitanꝰ qui cōciliū neglexerit celebrare, canonice punief. In ſcḋa ibi, Diḋ aūt. vbi ꝙ donec ſynodus agitur, epiſcopi debēt eſſe intenti diuinis mandatis: ⁊ ꝙ metropolitanꝰ nō habeat licentiā petendi aliquid ab epis venientibus ad ſynodum. ⁊ ſi cōuictus fuerit aliquid exegiſſe, in q̄druplū̄ reſtituet.

¶ Qm̄ quidem regula. Illud not. ꝙ cū hec ſynodꝰ † velit corrigere antiquā conſtitutionē facit mētionem de ipſa: ⁊ ſic eſt hic argu. ꝙ vna cōſtitutio nō reuocet̄ per aliā niſi faciat mētionē illius. ſic eſt in reſcriptis: q̄ aliter nō videt̄ papa ex certa ſciētia contrariū conſtituere. Sed hoc non dico verū: et l̄z in reſcriptis et priuilegijs requiratur ꝙ fiat mentio priorū ad hoc vt priora reuocentur: ‡ non tn̄ eſt ita in cōſtitutionibꝰ: et hoc ideo quia conſtitutio pcedit ex libero motu dn̄i pape: et q̄ oīa iura habet in ſcrinio ſui pectoris: vt. C. de teſta. oim̄. Item et eſt arg. ad hoc ex̄ de cog. ſpi. c. j. ſil'r in teſtamētis non requiritur ꝙ fiat mentio prioris: q̄ teſtamentū pro lege ſeruat̄. xiij. q. ij. c. vlti. niſi in duobꝰ caſibus: vt ſi ſit teſtamentū factū inter liberos: ‡ vt. C. de teſta. l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. ⁊ aut. hoc inter liberos. ⁊ niſi ipſe teſtator legem ſibi teſtandi dixerit: cum dixerit: ſi fecero aliud teſtamentū, nō valet: q̄ tunc faciendo ſecundum op̄z ꝙ faciat mentionē de primo: vt. ff. de leg. iij. ſi quis. in prin. in concilijs autē antiquius obtinet ſi eſt potioris authoritatis: vt. l. diſt. dn̄o ſctō. in fi. Jo. Verū eſt q̄ꝺ in reſcriptis continet̄: ſed oīm factorū habere memoriā, potius eſt diuinitatis q̄ꝫ humanitatis. C. de vete. iur. enu. l. ij. §. ſi q̄s. nec preſumit̄ papa ex certa ſcientia indulgere per ſecundū reſcriptū poſt primū ſup eodē: ſed preſumitur ꝙ hoc faciat immemor prioris. ex̄ de offic. delega. ex parte. j. Ipſum enim fallit obliuio. xxiij. diſ. preterea. ſed vt tangit̄ in glo. Jo. ipſe habet vel preſumit̄ habere oīa iura in ſcrinio pectoris ſui. In legibus et cōſtitutionibus cōtinent̄ iura: ⁊ poſterior tollit priorem: l̄z non faciat mentionem de ipſa. ff. de legi. nō eſt nouū. In teſtamentis autē alia eſt ratio, ne libertas ſupremi iudicij infringatur: q̄ꝺ eſſe nō debet. ff. pro ſocio. cū duobꝰ. §. idē reſpōdit. q̄ nihil eſt q̄ꝺ magis hoībus debeat̄ q̄ꝫ q̄ꝺ ſupreme volūtatis liber ſit ſtylus: ⁊ liberum q̄ꝺ iterū non redit arbitrium. C. de ſacroſan. eccle. l. j. in fi. ſed in duobus caſibus ſupra not. in gloſ. Joan. eſt ſpeciale. Berū.

oportere fieri p cōuentū epōrum regulares inquiſitiones: pp̄ter fatigationes, et vt opportune habeant̄ ad iter agēdum hi qui cōgregandi ſunt definierunt ſexte ſynodi ſancti patres omni excuſatione[a] remota oībus modis ſemel in anno fieri, ⁊ deprauata corrigi. ¶ Hunc ergo canonem et nos renouamꝰ: ⁊ ſi quiſq̄ꝫ princeps inuentus fuerit hoc phibere, cōmunione[b] priuet̄. Si quis vero metropolitanꝰ hoc neglexerit agere abſq̄ꝫ neceſſitate vel vi[c] ſeu aliqua rationabili occaſiōe: canonicis penis ſubiaceat. ¶ Dum autem ſynodus agit̄ ſuper canonicis ⁊ euangelicis negocijs, op̄z congregatos epōs in meditatione et ſolicitudine fieri cuſtodiendorū diuinorū ⁊ viuificandorum domini mandatorum.

¶ Porro non habet metropolitanus licētiam ex his que defert ep̄s ſecum, ſiue iumentum, ſiue aliquā ſpeciem expetendi. ꝙ ſi hoc egiſſe cōuictus fuerit, ſoluat quadruplum[d].

Item Leo quartus.

¶ Non cogant̄ pbr̄i ad ſacra concilia eulogias deferre.

De eulogijs[e] ad ſacra concilia deferendis nihil inuenimus a maioribꝰ terminatum: ſed ſicut vnicuiq̄ꝫ preſbytero placuerit. nam ſi conſtitutum fuerit aliquid illo tempore benedictionis offerri, forſitan minus[f] libenter ad ſynodos accurrerēt, ⁊ magis venire obtrectarent: que non ſunt (vt arbitror) rationabiliter req̄rende: nec vltro delate reſpuende[g].

Itē ex concilio Cartaginenſi quarto.

et. xxxiij. q. ij. hoc ipſum. in fine. Archid.

a ¶ Excuſatione. friuola: nam rōnabiles exceptiones ſemper admittuntur: † vt ex̄ de offi. deleg. ex parte.

b ¶ Cōmunione. Not. principes poſſe excōicari: q̄ꝺ verum eſt etiam a ſacerdotibus: vt. j. diſti. xcvj. duo ſunt. xj. q. iij. ſi autē vobis. et. C. vbi de crimine agi oportet. aut. qua i. puicia.

c ¶ Vel vi. Videtur ergo ꝙ ſi aliquis per vim detineatur ab aliquo et aliquid interim fiat contra ipm̄, ꝙ retractari poſſit illud. Idē eſt ſi per dolum alterꝰ non veniat: vt ex̄ de in integ. reſti. ex literis. Sed ꝯriū legitur. ff. ſi quis cau. l. ij. §. vlti. et. ff. de eo per quē factuꝫ erit. l. vlt. vbi dicit̄ ꝙ ſi p dolū aut p vim alicuiꝰ aliq̄s nō venerit ad iudiciū, non reuocat̄ id q̄ꝺ factū eſt: ſed datur actio contra ipm̄ impedientem. Sed dic ꝙ non reuocat̄ ipſo iure: ſ̄z p in integrū reſtitutionē: ‡ vel in eo caſu reuocat̄ quādo detētor non eſt ſoluendo. extra de reſtitu. ſpo. olim.

d ¶ Quadrupli. Argu. ꝙ clerici poſſunt pecuniariter puniri et punire: vt. xxiij. diſt. q̄ꝫ. in fi. ⁊. xvij. q. iiij. definiuit. et. c. ſi quis deinceps. et. xxiij. q. v. de liguribus. Arg. contra extra de pe. licet. ‡ Sed dic ꝙ vbi pena ſpiritualis eſt in iure ſtatuta, non debet infligi pecuniaria. al's ſecus. extra vt lite non conteſta. quoniam. in fi. ideo autem punitur in quadruplum: quia crimen concuſſionis † commiſit: quod punitur pena quadrupli. j. q. j. quidam. et. q. vij. ſancimus. in fi. et tam laicus q̄ꝫ clericus punitur pena concuſſionis: vt. xxiij. q. j. militare. huic ſignatur cōtrarium. xij. q. ij. fraternitas. vbi dicitur ꝙ eccleſia non debet ſuum cum augmento recipere. Sed dic ꝙ hic non recipit nomine eccleſie: ſed pprio nomine. xvj. q. vj. ſi epiſcopum.

De eulogijs. ¶ Caſus. Querebat quidā ep̄us a papa vtrum preſbyteri tpe ſynodi deberent afferre eulogias. i. munuſcula ep̄is? Et reſpōdit papa nil ſe inueniſſe a maioribus definitum: ſed in arbitrio cuiuſlibet preſbyteri qui voluerit exhibere. Nam ſi definitū eſſet aliquid tempore ſynodi a preſbyteris dandum, minus libenter venirent ad ſynodum.

e ¶ Eulogijs. Eulogie dicuntur munera que deferūt ſubditi ſuis prelatis.

f ¶ Minus. Argu. ꝙ magiſtri non petant collectam a ſcholaribus: vt libentius veniāt ad ſcholas. ſic. j. q. j. baptizandis. ⁊. c. placuit vt vnuſquiſq̄ꝫ. j. q. ij. vendentes.

g ¶ Reſpuende. Arg. ꝙ quedam licite poſſumus recipere, que tamen petere prohibemur: vt. j. q. ij. placuit.

ſcz ſecūda fin bug. et Jo. ď f. Conſti tuno ſecunda, an reuocet prio re de illa mentiōe nō facta.

ex̄ de preſcr. venientes. et de reſc. cū ordinē. Ar. Teſtm̄ ſecūdū non reuocet priū, Idē ⁊ ſi pmū derogatoriū e ſcḋo. ff. ď leg. j. ſi mihi et tibi. §. vlti. Archi.

† ſ. c. c. prī. j. e. ſi ep̄s. Archi.

Reuocāt̄ fcta ꝯ violēter detentū.

‡ ff. de eo per quē factū eſt. l. vlt. §. j. Arc.

Clerici pn̄t pecuniariter puniri.

‡ Dic vt no. j. xxiij. q. v. ſi vos Archi.

† Aget iſte a q̄ accepit ꝯ eū ſuperiorē xj. q. j. ſi clericus. Archi.

Eulogie.

Magr̄i debent gratis docere.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ea.q.q̄ꝫ pio.xiij.q.ij.queſta.

a E piſcopus. ¶ Caſus patet in ſumma. ¶ Legatū. Argu.ꝙ lꝫ citatus ad iudiciū venire non poſſit: nihilominꝰ tenet mittere ꝓcuratorē.v.q̄ō.iij. ſi egrotans.et ex̄ de ap.conſtitutis. Argu.contra ex̄ de ꝓcu.querelā. De hac materia q̄ras v.q̄ōne.iij.ſi egrotans. ſed illud ca. querelā. loquitur in ardua cauſa.

pum cum alijs.

f E piſcopus. ¶ Abbatem. † hoc intelligi poteſt de abbatibus Ciſtercienſis ordinis: vt extra de ſta. monachorum, ca. j. niſi pro crimine enormi. xj.q̄ō.iij.priuilegium. Argum. extra de priuileg.tuorum.ſed alij abbates debent venire ad concilium: vt xviij. queſt.ij. abbates. et.j.e.decernimus.et hanc paleam habes.xviij. q.ij.§.vltimo.

¶ Sine graui neceſſitate epiſcopꝰ ad ſynodū ire nō tardet

E Piſcopus ad ſynoduꝫ ire non tardet ſi non ſatis graui neceſſitate inhibeatur: ſic tamē vt in perſona ſua legatū [a] mittat: ſuſcepturꝰ (ſalua fidei veritate) quicquid ſynodus ſtatuerit.

I tem ex concilio Cartha.v.

¶ Excuſatorias literas dirigant qui grauati ad ſynoduꝫ ire non poſſunt.

P Lacuit vt quotieſcūqꝫ congregandū eſt concilium: epi qui neqꝫ etate, neqꝫ egritudine [b] neqꝫ alia grauiori neceſſitate ipediūtur, cōpetenter occurrāt. ꝙ ſi non poterunt occurrere, excuſationes ſuas literatorie [c] conſcribant. niſi autē rōnem [d] impedimēti ſui apud primatem ſuum reddiderint, eccleſie ſue ꝯmunione [e] debent eſſe contenti.

I tē ex concilio Turoñ.c.ij.

¶ Palea.

E Piſcopꝰ non debet abbatem [f] cogere ad ſynodum ire, niſi aliqua rationabilis cauſa exiſtat.

I tem ex cōcilio Arelatenſi.

¶ A cōmunione ſit alienus q̄ ſynodo adeſſe cōtempſerit.

S I q̄s aūt ſynodo adeſſe neglexerit, vel cetuꝫ fratrū anteqꝫ [g] conciliū diſſoluatur crediderit eſſe deſerendum, alienū ſe a fratrū cōmunione agnoſcat: nec euꝫ recipi liceat, niſi in ſequenti [h] ſynodo fuerit abſolutus.

I tem ex cōcilio agathenſi.ij.

¶ Talis ad prima ſynodum a cōione abſtineat qui a metropolitano vocatꝰ abſqꝫ graui neceſſitate ſynodo adeſſe neglexerit

S I epūs metropolitanus ad cōprouinciales epōs epl̄as direxerit in quibus eos aut ad ordinationē ſūmi pontificis [i] aut ad ſynodum inuitet: poſtpoſitis oībus (excepta graui infirmitate corporis, ac preceptione [k] regia [l]) ad conſtitutam diem adeſſe non differant. ꝙ ſi defuerint: ſicut priſca canonum authoritas precepit, vſqꝫ ad proximam ſynodum a charitate fratrū, et eccleſie priuentur cōmunione.

I tem ex concilio tarracoñ.

¶ Cōione priuet epus qui a metropolitano vocatus ad ſynodum venire contemnit.

S I quis epiſcopoꝝ commonitus a metropolitano ad ſynodum nulla graui neceſſitate intercedente corporali venire contempſerit: ſicut ſtatuta patrum ſanxerūt, vſqꝫ ad futurū cōcilium cunctorum epiſcoporū charitatis cōmunione priuet. I tem ex concilio Martini pape.

P Lacuit vt. ¶ Caſꝰ. Dicit in hoc ca. ꝙ epiſcopi niſi fuerit impediti, ſemper debent ad ſynodum ire: et ſi ire non potuerint ſuas excuſationes in literis mittāt. ꝙ ſi neglexerint ad primatē mittere, a cōione fratrū priuētur, ⁊ eccl̄ia ſua tm̄ ſint contenti: ⁊ priuentur ꝯmunione fratrū vſqꝫ ad ſequētem ſynodum.

b ¶ Neqꝫ egritudine. graui: vt.j.e. ſi quis epoꝝ. non eniꝫ excuſat leuis febricula, vel vetus quartana: vt ff. de edil. edic.l.j. §.ſed ſciendum.

c ¶ Literatorie. Uel etiā per certū nunciū † cui credi poſſit: vt.xcvij. diſtinct. nobiliſſimis. extra de offic. deleg. prudētiam. extra de reſcri. ex parte. et ca. ſciſcitatus.

d ¶ Rationem. No. nō ſufficit dicere ſe nō poſſe venire, niſi rationem impedimenti aſſignet. ſic extra de offic. et pote. iudi. dele. prudentiā. et de reſcrip. ſciſcitatus. ⁊ illam cauſam probabit: vt.iiij.q.v.quiſquis. in fi. et per vnum teſtem poteſt probare: vt extra de procur. ex inſinuatione. licet ſit argu. contra extra de in integ. reſtitu. ex literis. † Joā. Sed certe credo hoc eſſe ſpeciale vt vni teſti credatur cum ſuo iuramento. Jo.

e ¶ Communione. Uidetur ꝙ aliquis poteſt eſſe excommunicatus in vna eccleſia et non in altera: vt hic: et lviij. diſtinct. ſi quis de alterius. et ſic eſt contra.iiij. q̄ōe v.quiſquis. Sed dic ꝙ iſte non eſt excommunicatus: ſed cum alijs epiſcopis non communicabit: quia non venit ad negocia ipſorum: vel ad conſecrandum epiſcopum cum alijs.

g S I q̄s autē. ¶ Anteqꝫ. vt ſic.j.de conſecrat. diſtinc.j. omnis. xj.q.iij. certum.

h ¶ Niſi in ſequēti ſynodo. Sic ergo quādoqꝫ differtur abſolutio: vt maior rubor ſit ei abſolui coram multitudine. Similiter in ſacrilego differt: vt diutius confundatur. xvij.q̄ō.iiij.ſi quis ſuadente. Sic differtur abſolutio illius qui multum deliquit: vt.xj.q̄ō. iij.qui iubente. vnde licet ante voluerit abſolui, non auditur: al'as regulariter non debet differri: vt extra de appellatio. qua fronte.

i S I epiſcopꝰ. ¶ Summi pontificis. i. epi: vt ij.q.vij.ca.accuſatio. vel audire de eis q̄ ordinauerit ſummus pōtifex.

k ¶ Preceptione regi ı. lꝫ epūs ſuo metropolitano tāqꝫ maiori teneatur obedire: vt.ſ.diſt. viij.q̄ ꝯtra mores. tñ hic deferṫ regie dignitati: † vt.xij. q.ij. de rebus. lxiij diſt. ſalonitane. Item in hac ſynodali citatione vnica citatio ſufficit, vt hic: ⁊ ſimile.j.iiij.q.v.quiſquis. ſed in iudiciali trina requiriṫ: vt.xxiiij.q.iij.de illicita.

l ¶ Regia.xxiij.q.vlt.ſi vobis.⁊.c.ſi q̄s epūs. cōtra. ſed hic loquitur de his qui habēt feudū, ibi nō: immo et quilibet deberet venire ſi vocaretur propter negocium regni. vel illud intelligitur cum epiſcopus relicto eccleſiaſtico iudicio pergit ad imperatorem petens ibi iuſtitiam: quod nullus clericus debet facere. xj. queſtione.j. (placuit.

S I quis epiſcoporum. Nihil notatur.

Citatꝰ ipeditꝰ an mittere teneaṫ.

† tenet hoc idē hugo.

Ubi ſ hꝰ et ex̄ ð teſti. veniēs. j. ibi videas.

Excōicatus vtrum q̄s poſſit eē in vna eccleſia ⁊ non in alia.

† vt.ſ. eo.c.p̄. pṫ. vbi de hoc.

† vl' dic vt.ſ.e. i ſūma. in fi.

Propter eccleſiaſticas cauſas.¶ Caſus. ¶ Dicitur in hoc capi. ꝙ metropolitan⁹ bis in anno debet concilium congregare omnes epos prouincie conuocando: ad quod etiam conuenire debent ſacerdotes vel diaconi, vel omnes qui ſe leſos exiſtimant: ⁊ qui in aliquo delicto inuenti fuerint, ſm rationem excommunicētur. Nec eps pōt concilium celebrare, niſi fuerit metropolitanus.

Martinus dr̄ canonū renouator. a ¶ Propter eccleſiaſticas cauſas. Martin⁹ qui fuit ſolicitus pro republica, renouauit canones: vnde dicitur renouator canonum.

b ¶ Vel hi. Quaſi dicat: vel oēs veniant, vel ſaltem hi q̄ ſunt leſi. † non enim oēs tenentur venire: vt.j.ea.ca. proximo. († vt.s. eo.c.§ pſ. vbi de hoc.)

c ¶ Cōmuni conſenſu. epoꝝ. Jo.

d ¶ Sententiaz. abſolutionis.

e ¶ Cōcilia. prouincialia ſcilz cum alijs epis. ſed epiſcopale poteſt: ‡ vt xxxviij. diſtin.c. qm̄ xij.q.ij.c.placuit. (‡ vl' dic vt.s.e. ſ ſūma. in fi.)

¶ Singuli vero. Hec eſt tertia ps diſtin. in qua dr̄. ꝙ ſinguli epi eccl'ijs ſuis notificare debeant que in concilijs ſtatuuntur.

iij. ps. Decernimus vt dū.¶ Caſus. In hoc ca. dr̄ ꝙ epus poſtq̄ redierit a cōcilio archiepi, itra ſex mēſes debet omnes ſuos ſubditos conuocare, et eis indicare que ſunt in ſynodo acta: qđ ſi non fecerit, duobus menſibus excommunicetur.

f ¶ Ut dum. Jd eſt poſtq̄.

g ¶ Abbates. Jmmo abbates non vocabit ad ſynodū: vt.s.e. in illa palea epiſcopus.

h ¶ Excommunicationis. Jd eſt ſuſpenſionis ab officio duorum menſium. ſic.lxxxvj.diſtinc. tanta.et.x.q.iij. vnio.in fine.

¶ Preſbyteri ⁊ diaconi ⁊ ceteri qui ſe leſos exiſtimant, ad metropolitanā ſynodum conueniant.

Propter eccleſiaſticas cauſas[a] ⁊ altercationū ſolutiones bene placuit p ſingulas ꝓuincias bis in anno cōciliū fieri: ꝯuocante metropo. epo oēs ꝓuinciales epos: ita vt ad conciliū veniāt oēs pbr̄i et diaconi, vel hi[b] qui ſe leſos exiſtimant: vt in cōcilio cauſe examinate ad iuſtum iudiciuz perducant. Et ſi qui manifeſte epi vel pbr̄i aut diacones inuenti fuerint in offenſa, ſm rationē excōicent q̄diu de cōmuni[c] conſenſu de his placuerit dare ſentētiā[d]. ¶ Nulli autē epo liceat ꝓpria apđ ſemetipſuz ꝯcilia[e] facere, ꝓter eos q̄bus metropoles ſunt credite.

Item ex concilio Bylon̄.

¶ Palea.

Annis ſingulis epus in ſua dioceſi ſynoduz faciat de ſuis clericis, necnō abbatib⁹: ⁊ diſcutiat alteros clericos et monachos.

Singuli vero epoꝝ ſuis eccleſijs notificare ſtudeant que in concilijs ſtatuuntur.

Unde in concilio Toleta.

¶ Que in concilijs ſtatuuntur, ſinguli epiſcoporum ſuis eccleſijs notificent.

Decernim⁹ vt dum[f] in qualibet ꝓuincia conciliuz agitat: vnuſqſq; epoꝝ admonitionib⁹ ſuis intra ſex mēſium ſpatia omnes abbates[g] p̄ſbyteros, diacones, atq; clericos, ſeu etiā omnē conuentū ciuitatis ipſius vbi preeſſe dinoſcitur, necnon ⁊ cunctā dioceſis ſue plebē aggregare nequaq̄ immoretur: quatenus coram eis pleniſſime oia reſeret que eodem anno in concilio acta ſunt, vel definita eſſe noſcuntur. Q̄ ſi quiſpiam hec paruipēdēda crediderit, ſentētia excōmunicationis[h] duoꝝ mēſiū curriculo perſiſtat vſq; quaq; mulctatus.

¶ Diſtinctio.xix.

De epl'is[i] vero decretalibus querit an vim authoritatis obtineant: cū in corpore canonū non inueniantur. De his ita ſcribit Nicolaus papa archiepiſcopis et epiſcopis per Galliam conſtitutis.

¶ Decretales epiſtole vim authoritatis habent.

Si Romanoꝝ pontificū decreto, ceteroꝝ opuſculis ...

Decretales canonib⁹ equipollēt. De epiſtolis. ¶ Hec diſt. diuiditur in duas partes. In prima dicitur qđ dictum eſt: ſcilz ꝙ decretales vim habent canonum. P. Secunda ibi. Sic ergo.

¶ Caſus. Supra tractauit Gratianus de authoritate canonū, et conſtitutionibus ſanctoꝝ in diſt. xviij. Jn hac vero. xix. diſtinc. tractat de epiſtolis que emanant a papa: ⁊ oſtendit ꝙ decretales epiſtole eādem vim habēt et authoritatem quam ⁊ canones.

i ¶ De epiſtolis. s. in proxima diſt. tractauit magiſter de authoritate canonum. † Hic agitur de authoritate decretalium: et oſtendit hic ꝙ eiuſdem ſint authoritatis decretales et canones. Sciēdum itaq; ꝙ quedam decretalis epiſtola ē generalis: quedaz ſpecialis. Generalis ‡ eſt que ad omnes dirigitur: vt ij. q. v. omnibus. Specialis eſt que ſpecialiter ad aliquos mittitur: vt xxxv.q.iij. qđ ſcripſi. vij.q.j. petiſti. ſiue ſit generalis ſiue ſpecialis: dummodo aliquid definiatur per eam, pro iure generali habenda eſt: vt. xvj.q.iij. licet. extra de ſenten. et re iudi. in cauſis. niſi ſit tradita ex tempore, ex loco, ex cauſa: vt. xxix. diſtin. ſciendum. Sz ſi dubiuz eſt an ſit decretalis, recurrendum eſt ad regiſtrum: vt. s. diſtin. ix. vt veteruz. Preſumitur tamē ꝙ ſit decretalis ſi reperitur inter alias decretales: ad inſtar illius que reperitur inter alias moniales, que preſumitur ex hoc monialis: arg. xx. q.j. quem progenitores. Uel ſi plures eam tekent, tenenda eſt: vt. xvj. diſtinc. Jſidorus. Diſtingue prout dicitur extra de fide inſtrumen. paſtoralis.

(† Sub. ⁊ ꝯſtōnibus ſctōꝝ. ⁊ xv. diſ. Decretales ſūt duplices. ‡ Hanc ſnīaz h ſeq̄t h. ⁊ Lau.)

Si romanoꝝ. ¶ Caſus. Hoc cap. diuiditur in tres partes. In prima parte Nico. reprehendit quoſdam qui nolebant recipere decretales epiſtolas, quia in corpore canonum quod Jſidorus fecit, non habentur inſerte. et facit hoc Nicolaus tribus rationibus. Prima ratio eſt: quia cum papa preſtet authoritatem opuſculis aliorum: multo fortius ſuis. Secunda ratio eſt: quia ipſi recipiunt eas cum pro ſe faciunt: ergo et cum contra eos faciunt, recipere debent. Tertia ratio eſt: ſi ideo non admittant eas, quia in corpore canonum non habentur: ergo eadem ratione non debent admitti ſcripture beati Gregorij et aliorum multorum qui ante ipſum et poſt ipſum fuerunt: et